

FIIA

FINNISH INSTITUTE
OF INTERNATIONAL AFFAIRS

Maailmanjärjestyksen muutos ja EU

OKM:n seminaari

Juha Jokela, Ulkopoliittinen instituutti

EU-tutkimusohjelma

4.2.2020

Esityksen rakenne

- Maailmanpolitiikan ja -järjestyksen murros
- EU:n ulkosuhteiden suunta
- Geopoliittinen maailma ja EU?

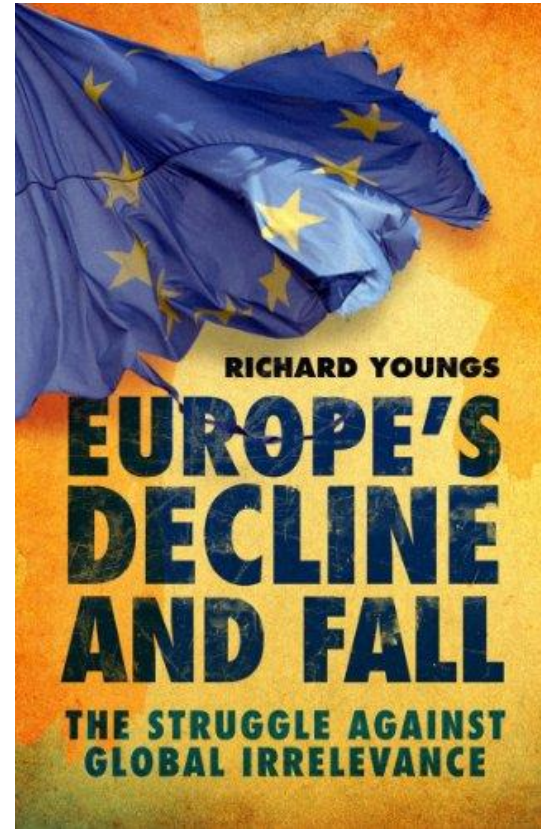
Maailmanpolitiikan ja -järjestyksen murros

- Siirtymä **geopoliittisen ja geo-ekonomisen kilpailun** maailmaan
 - Liberalismin absoluuttisista hyödyistä realismiin suhteellisiin hyötyihin
 - Suurvaltojen liittolaissuhteet ja -etupiirit
 - Voimapolitiikan esiinmarssi taloudessa ja politiikassa, ml. sotilaallinen voima
- Siirtymä globaalihallinnasta **moninapaiseen suurvaltapolitiikkaan**
 - Huippukokouspolitiikan korostuminen (G7, G20 ja kahdenväliset suhteet)
 - Sääntöpohjainen (liberaali) järjestys virallisine instituutioineen murroksessa, ja osin haastettuna (nousevat vallat ja Yhdysvallat)

”Interpolaarinen” maailma ja järjestys

- Siirtymistä huolimatta **keskinäisriippuvuus** kasvaa edelleen
 - Teknologia, data, tiedonvälitys, rahoitus, tuotanto, yhteiskunnat ja politiikka, koulutus, muuttoliike, väkivallan käyttö ja sodat
 - Planetaariset rajat
- ”Interpolaarinen” maailma (Grevi, Giovanni 2009)
 - Yhtäältä keskinäisriippuvuus raamittaa suurvaltapolitiikkaa ja moninapaista maailmaa
 - Toisaalta suurvaltapolitiikalla hallitaan keskinäisriippuvuutta ja moninapaisuus heijastuu globaalihallintaan

EU:n ja Euroopan ulkosuhteiden suunta

EU:n ulkosuhteiden suunta

- Strategisempaa ja **kovempaa kauppaa-, naapurusto- ja kehityspolitiikkaa**
- **Kovempaa ulkopolitiikkaa**, erityisesti EU:n pakotepolitiikka; pystytäänkö EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikassa laajemmin strategisempaan ja pontevampaan toimintaan?
 - EU on toimija Ukrainan kriisin ratkaisussa, mutta sivustakatsoja Syyrian sodan ratkaisussa
- **Puolustuspolitiikan suunta:** Suorituskykyjä vai integraatiopolitiikkaa?
 - Tavoitteista ei yhteisymmärrystä: strateginen autonomia, aluepuolustus, kriisinhallinta?

Geopoliittinen komissio ja EU?

- Ursula vdL: “My Commission will be a **geopolitical Commission** committed to sustainable policies. And I want the European Union to be the **guardian of multilateralism.**”
- Tavoitteena itsevarmempi (assertive) komissio ulkosuhteissa?
→ EU:n strategiset (valta)resurssit täysimääräisesti käyttöön.
- Uusi korkea edustaja J. Borrell keskittyy selkeämmin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan (EU:n neuvosto)

Geopoliittinen komissio?

- EU:n intressien strateginen edistäminen ja puolustaminen:
 - Kauppapolitiikka, ilmastopolitiikka, digitaalinen agenda, teollisuuspolitiikka (ml. puolustustutkimus ja -teollisuus)
- Taloudellinen suvereniteetti (economic sovereignty)
 - Euron ulkoinen rooli (ml. rahoitusmarkkinat laajemmin)
 - Pakotteiden (lähinnä USA) ”extra-territoriaaliset” vaikutukset
 - Ulkomaisten investointien strategiset vaikutukset
- Multilateralismi:
 - Tehokkaasta (effective) monenvälisyydestä itsevarmaan (assertive) monenvälisyyteen

Lopuksi: Geopoliittinen maailma ja EU?

- Keskinäisriippuvuus raamittaa aiempaan moninapaisempaa maailmaa, geopoliittinen ja geo-ekonominen suurvaltojen kilpailuasetelma
- EU:n ulkosuhteet ja -politiikka tienhaarassa: Onko Eurooppa jatkossa suurvaltojen pelikenttä vai yksi keskeinen globaali- ja alueellinen toimija?
- Komission ulkosuhdepainotus on lupaava; kauppapolitiikka esimerkkinä selkeän toimivallanjaon ja tehokkaan päätöksentekojärjestelmän hyödyistä kovenevan globaalien kilpailun oloissa